

Dames en heren, ik heet u van harte welkom bij de uit 13 delen bestaande Teleacserie filosofie:

Wijsgerige Stromingen in de 20^e eeuw

Wij beginnen met deel 1: de Finkerologie

Inleiding:

Een van de grootste wijsgeren uit het verre oosten, mahatma Hermannus Finkers uit Almelo, schreef zo treffend: "De zon gaat zinloos onder, morgen moet ze toch weer op".

De onpeilbare diepte van deze zin roept allerlei vragen op.

In eerste instantie bijvoorbeeld: "Wat bedoelt mahatma Hermannus in zijn oneindige wijsheid hier nou precies mee?"

Maar na enig nadenken volgt: "Is het niet beter de vraag te stellen, maar het antwoord helemaal niet te willen weten? Vragen zijn immers interessanter dan antwoorden!"

Voorwaar een uitdagende filosofische stelling, maar nu nog niet passend in deze fase van de cursus.

Probleemstelling:

We gaan terug, dames en heren, naar de kern van deze fatalistische én optimistische zin van Hermannus en stellen ons de vraag – gelet op de zinloosheid van het ondergaan van de zon door het opgaan van deze zelfde – of in zijn algemeenheid ondergang zinloos is zolang er tegelijkertijd, of vlak daarna, sprake is van opgang.

Anders gezegd:

is ondergang zónder opgang niet zinloos, zinvol dus?

Of - in nog breder verband –

is ons bestaan zinloos zolang er een tegenbestaan is,

of is het bestaan hierdoor juist zinvol

en bedoelt Hermannus dit te zeggen door het juist niet te zeggen?

Verder verrijnd:

wordt de zinloosheid, óf de zinvolheid, van het leven veroorzaakt door het bestaan van de dood?

Hier, dames en heren, komen we bij de bron van het grote schisma dat zich in 1991 heeft voorgedaan in de Finkerologie.

Zinloosheid versus zinvolheid:

Om het in deze cursus zo eenvoudig mogelijk te houden geven wij een korte schets van de twee wegen die bewandeld werden door de Finkerianen die op zoek gingen naar de waarheid:

- a. de zinlozers, aanhangers van de zinloosheid van het leven, die volgens hen veroorzaakt wordt door het bestaan van de dood, bewandelden weg A westwaarts

over een afstand van 9.875 km. Het waarom van juist deze afstand is essentieel voor de Finkermanen, maar het voert nu te ver om hierop dieper in te gaan.

- b. de “zinvollers”, “juist door de dood is het leven zinvol” (dat is hun motto), namen weg B – oostwaarts – eveneens over een afstand van 9.875 km.

En beide groepen deden daar even lang over.

De oosterlingen, de zinvollers, waren na vijf weken reizen meer levend dan dood tegen het ochtendkrieken op de plaats van bestemming aangekomen en zagen hoe de rozevingerige dageraad het landschap beroerde, het streelde en zachtjes wekte. Nacht werd dag in een oneindig zacht licht en het landschap strekte en rekte zich, werd wakker en kwam tot leven. Zij hieven Ode IX uit de Kanon Pokajanan aan en bezongen met boventonen het eeuwige licht.

Op het zelfde moment zagen echter de zinlozers, de westerlingen, inmiddels meer dood dan levend, de zon achter de kim zakken. Dag werd nacht in een oneindig zwart, het licht, het leven, trok zich terug uit het landschap dat zich verdichtte tot een somber vers met uitsluitend zwartregels. Zij hieven in mineur de ode aan het nutteloze landschap aan en zonken terneer.

Conclusie:

Een conclusie, dames en heren, is niet mogelijk, althans niet in de zin van wie gelijk heeft en wie niet, want beiden hebben gelijk.

Het gaat immers om hetzelfde verschijnsel, van verschillende kanten bekeken, de achterkant van het gelijk....

Er is alleen een ogenschijnlijke en geen werkelijke tegenstelling, het zijn complementen.

Dit verschijnsel, waarbij tegelijkertijd het nutteloze en het betekenisvolle, het zinloze en het zinvolle, ondergang en opkomst, ogenschijnlijk elkaars tegenstellingen zijn maar samen één geheel vormen noemen we in de filosofie de “complementaire Finkerologie”.

Samenvatting van de Finkerologie:

Wat niet is, is er wel,
en omgekeerd ook,
maar vaak ook niet.

Vervolg:

De volgende week gaan we in deel 2 van deze cursus verder in op een tweede essentiële kwestie binnen de Finkerologie:

Kan de dood sterven?

Mocht u in de afgelopen acht minuten deze inleiding in de Finkerologie niet helemaal hebben kunnen volgen, dan kan ik u verheugen met de mededeling dat de grote Hermannus himself u tekst en uitleg zal komen geven, en wel NA DE PAUZE!

© BoBBoswinkel